

گزارش خبری

امروز آخرین مهلت بانک‌های متخلف برای کاهش نرخ سود

تخلفات سودی بانک‌ها موجب شد تا بانک مرکزی ضمن اتمام حجت با بانک‌های متخلف ۲ هفته زمان برای اصلاح و رعایت نرخ‌های سود مصوب شورای پول و اعتبار تعیین کند. مدیرعامل بانک کشاورزی می‌گوید امروز اولتیماتوم بانک‌ها برای ارائه برنامه اصلاحی تمام می‌شود. به گزارش تسنیم، در ماه‌های اخیر وبعد از مجوز انتشار اوراق گواهی سپرده خاص با سود ۳۰ درصد که اسفندماه به منظور مدیریت بازار ارز برای مدت کوتاهی در نظام بانکی اجرایی شد، تخلفات بانک‌ها در حوزه نرخ سود شدت گرفت. کار تا جایی پیش رفت که بانک‌ها عملاً سود ۳۰ درصدی اوراق سپرده خاص را چراغ سبزی برای افزایش نرخ سود سپرده‌های بانکی تلقی کرده و بر همین اساس هم نرخ‌های سود را به صورت محسوسی افزایش دادند. این درحالی است که براساس مادهی ابلاغی به شبکه بانکی حداکثر نرخ سود بانکی ۲۲،۵ درصد تعیین شده است.

اما بانک مرکزی در این ایام ضمن برگزاری جلسه با مدیران عامل بانک‌ها و تأکید بر رعایت نرخ‌های سود مصوب، حجت را تمام کرده و رسماً گفته اگر تخلفی از سوی بانک‌ها گزارش شود، صلاحیت مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره زیر سؤال می‌رود. بانک مرکزی به مدیران عامل بانک‌ها هشدار داده که در صورت عدم رعایت نرخ‌های سود مصوب شورای پول و اعتبار باید منظر سلب صلاحیت باشند. در این بخشنامه تأکید شده: در صورت احصای هر گونه عملکرد مغایر با موازین مقرراتی ذی‌ربط، عنداللزوم عملکرد ایشان، عضو هیأت مدیره مربوطه، مدیرعامل و سایر اعضای هیأت مدیره در کمیسیون احراز و لغو تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار خواهد گرفت. مرکزی در دیدار با مدیران تطبیق و هیأت مدیره بانک‌ها نیز با تأکید بر اینکه موضع بانک مرکزی در قبال نرخ سود در نظام بانکی کاملاً مشخص است، یادآور شد: بخشنامه ابلاغی در سال ۱۴۰۲ مورد تأکید بانک مرکزی است، براساس این بخشنامه حداکثر نرخ سود بانکی ۲۲،۵ درصد تعیین شده است و همه بانک‌ها ملزم به رعایت نرخ‌های سود مصوب هستند.

او با ابراز اینکه براساس بررسی‌های انجام‌شده، با ۶ و ۷ بانک نرخ‌های مصوب را رعایت نمی‌کنند تصریح کرد: یکی از اهداف برگزاری نشست با مدیران تطبیق و هیأت مدیره بانک‌ها تأکید بر تشکیل جلسه سپرده‌های با نرخ سود بالای ۳۰ درصد است تا آن‌ها برای ابطال این بانک‌ها است تا نرخ سود در دامنه معقولی قرار گیرد. بانک‌ها باید طی مدت یک هفته جلسه هیأت مدیره خود را با محوریت نرخ سود بانکی تشکیل دهند و زمان بندی و برنامه کنترل و مدیریت نرخ سود بانکی را به بانک مرکزی اعلام کنند.

بانک مرکزی همچنین در بخشنامه‌های به شبکه بانکی تأکید کرد: جلسه فوق‌العاده هیأت مدیره با موضوع بررسی نحوه رعایت نرخ‌های سود ابلاغی بانک مرکزی با قید فوریت برگزار و در صورت احراز تخلفی از مقررات مزبور در آن بانک/مؤسسه اعتباری، برنامه اصلاحی لازم‌الاجرا مصوب و حداکثر تا روز سه‌شنبه ۱۴۰۳/۰۳/۲۲ به معاونت نظارت این بانک ارائه شود. برنامه مذکور باید شامل تدابیر اقدامات اصلاحی لازم‌الاجرا حداکثر ظرف مدت ۲ هفته به منظور اصلاح و تعدیل نرخ‌های سود باشد.

دهد که اثر این عوامل را کمتر کند؟ اینکه التهابات و انتظارات تورمی و حوادث تأثیرگذار هستند، غیرقابل انکار است و این تأثیر در جامعه ایرانی زیاد است. حتی آنگنان زیاد است که سایر سیاست‌های دولت را می‌تواند فلج و سیاست‌های بانک مرکزی را خنثی کند. اقتصاد ملی باید به سمت شفاف‌سازی برود. مردم نسبت به عملکرد بانک مرکزی و دولت اعتماد ندارند و تا این اعتمادسازی انجام نشود، مردم در راستای سیاست‌های دولت و مجلس قرار نمی‌گیرند، حتی ممکن است مقابل آن عمل کنند.

مهم‌ترین علت شکست سیاست‌های دولت، نامشخص بودن سیاست‌ها و عدم اعتماد مردم نسبت به تدوین و اجرای سیاست‌هاست. به نظر من باید به لحاظ فرهنگی و رفتاری در مدیریت‌های مختلف تجدیدنظر داشته باشند، هرچقدر صادقانه و شفاف‌تر با مردم برخورد کنند، مردم بیشتر در راستای سیاست‌ها عمل می‌کنند و می‌توانند کمک‌حال دولت باشند. هرچقدر هم غیرشفاف عمل شود و آمارهای اشتباه به مردم داده شود، مردم واکنش نشان می‌دهند. بی‌اعتمادی به سیاست‌گذار، سیاست‌های اقتصادی را دچار خدشه می‌کند.

یکی از اقدامات بانک مرکزی رفع ناترازی بانک‌ها، انحلال و اصلاح بانک‌های ناتراز است، به نظر شما چنین اقدامات و کنترل ترانزانه بانک‌ها تا چه اندازه به جلب اعتماد عمومی و افزایش سرمایه اجتماعی کمک می‌کند و تا چه اندازه در راستای افزایش شفافیت اثرگذار است؟ بسیار تأثیرگذار است، این اقدام بانک مرکزی موجب تحول خوبی است. رؤسای قبلی بانک مرکزی جسارت و جرأت چنین کارهایی را نداشتند. از دکتر فرزین تشکر و تأکید می‌کنم با هر بانکی که ناتراز دارد، تعارف نداشته باشد چرا که ادامه حیات اقتصادی کشور بستگی به حل مشکل ناترازی و شفاف‌سازی و جلوگیری از انحراف اعتبارات بانکی دارد. این اقدام دکتر فرزین بسیار اصولی است و باید در سریع‌ترین زمان جلوی فعالیت بانک‌هایی که توانایی لازم برای فعالیت را ندارند و فعالیت‌شان جز تورم آورده دیگری برای مردم ندارد، گرفته شود.

بودجه ذاتی و حقیقی دارد. این مسأله مشکل‌زاست و باعث نااطمینانی و عدم اعتماد مردم می‌شود. از یکسو می‌گویند بودجه کسری ندارد و از سمت دیگر می‌بینیم این بودجه ذاتاً دارای کسری است. به نظر من برای اینکه مشکلات کسری بودجه از طریق ثبات درست‌تر حل شود، همان‌طور که مقام معظم رهبری فرمودند، ساختار بودجه باید تغییر کند. باید ببینیم عناصر و متغیرهایی که بودجه را مصرف می‌کنند بازدهی‌شان چقدر است. نهادهای مزایای زیادی درون کشور داریم که همه از بودجه استفاده می‌کنند و بازده‌شان مشخص نیست.

یکی از دلایلی که سیاست‌های پولی و اقتصادی با مشکل مواجه می‌شود، ناشی از کسری ذاتی دولت است و این مسأله تا زمانی که حل نشود، سیاست‌های پولی و ارزی نمی‌تواند با موفقیت عمل کند، بنابراین یک مثلث سه ضلعی از سیاست‌های پولی، ارزی و مالی داریم که این سه باید دست به دست هم دهند و در هم‌افزایی با همدیگر سیاست هماهنگی را برای حل مشکلات اقتصادی طراحی کنند. سیاست‌های تکلیفی که مجلس اعمال می‌کند اشتباه است و معنا ندارد بخواهند نارسایی‌های اقتصادی بخش‌های مختلف را از طریق مداخلات مالی به صورت تکلیفی حل کنند، مانند بیماری است که برای وی درمان اصلی و زیربنایی انجام نشود و هر یک هفته در میان یک آمپول به او بزنند، این بیمار درمان نمی‌شود و بیماری سر جای خودش می‌ماند. تا به صورت شفاف و پایدار مشکلات سیاست‌های مالی، بودجه، ارزی، بانک و فساد اقتصادی حل نشود حتی اگر تغییراتی نیز اتفاق بیفتند، موقتی است. دوباره بانک مرکزی سیاستی را طراحی می‌کند، اما دولت و مجلس تصمیمی می‌گیرند و کل این سیاست‌ها را خنثی می‌کنند و در نهایت بانک مرکزی که مسئول تنظیم امور پولی کشور است باید جواب دهد. این سه ضلع باید هماهنگ و در راستای توسعه مالی، اقتصادی و اجتماعی حرکت کنند.

یکی از عواملی که بسیاری معتقدند به اقتصاد ضربه می‌زند، انتظارات تورمی و هیجانات مقطعی است که مبتنی بر عوامل سیاسی رخ می‌دهد، بانک مرکزی چه اقداماتی را می‌تواند انجام

سیاست‌های تکلیفی که مجلس اعمال می‌کند اشتباه است و معنا ندارد بخواهند نارسایی‌های اقتصادی بخش‌های مختلف را از طریق مداخلات مالی به صورت تکلیفی حل کنند

یکی از عواملی که بسیاری معتقدند به اقتصاد ضربه می‌زند، انتظارات تورمی و هیجانات مقطعی است که مبتنی بر عوامل سیاسی رخ می‌دهد، بانک مرکزی چه اقداماتی را می‌تواند انجام

یکی از عواملی که بسیاری معتقدند به اقتصاد ضربه می‌زند، انتظارات تورمی و هیجانات مقطعی است که مبتنی بر عوامل سیاسی رخ می‌دهد، بانک مرکزی چه اقداماتی را می‌تواند انجام

عکس: ایرنا

استاد اقتصاد دانشگاه در گفت و گو با «ایران اقتصادی» مطرح کرد

فعالیت بانک‌هایی که توانایی ادامه ندارند باید متوقف شود

گفت‌وگو

بپیگری کرد و توانست نوسانات نرخ ارز را به کمترین میزان در یک دهه اخیر برساند. همچنین سیاست‌گذار پولی در سال گذشته توانست هدف اعلام شده برای رشد نقدینگی را محقق کند و یک گام بزرگ برای احیای اعتبار از دست رفته بانک مرکزی در سال‌های گذشته بردارد. تا پیش از پیش مردم و فعالان اقتصادی را با سیاست‌های پولی همراه کند. در همین راستا با علیرضا پورفرج، استاد اقتصاد دانشگاه مازندران گفت‌وگویی شده که در ادامه می‌خوانید:

نظر جنابعالی در خصوص سیاست‌های

کنترل نقدینگی بانک مرکزی چیست؟ رشد نقدینگی از سطوح بالای ۴۰ درصد به کانال ۲۴ درصد رسیده است. این مسأله تا چه اندازه می‌تواند موفق باشد و به بهبود شرایط اقتصادی کمک کند؟ سیاست‌های آفای فریزین تا حدودی در کاهش نقدینگی مؤثر بوده و بانک مرکزی با اتخاذ سیاست‌های کنترل ترانزانه، اصافاً رشد نقدینگی را کاهش داده، اما باید به صورت زیربنایی و پایدار باشد. زمانی این اقدام می‌تواند به صورت زیربنایی باشد که وقتی فردی یک واحد پول از سیستم بانکی می‌خواهد، سیستم بانکی متوجه شود مسیر

این پول کجاست، چه اثراتی در اقتصاد داشته و به سمت حرکت پول را در سیستم بانکی مدیریت می‌کند. مسأله سرمایه‌گذاری و تولید هدایت کند. بانک مرکزی در کاهش نقدینگی موفق بود، اما در هدایت نقدینگی به سمت تولید، نه در این دوره و نه دوره‌های قبل موفقیت‌آمیز عمل نکرده‌ایم.

عواملی مانند کسری بودجه دولت و تسهیلات تکلیفی مجلس بردوش بانک‌ها تا چه اندازه برای کنترل نقدینگی تهدیدکننده است؟ دولت بودجه تراز روی کاغذ و یک کسری

شناخت نرخ مرکز مبادله به عنوان مبنای بازار ارز

بدون حضور بانک مرکزی در بازار ارز، اساساً بازاری به صورت پیوسته ایجاد نمی‌شود

یادداشت

مجید شاکری تحلیلگر مسائل اقتصادی

خاطر با شوک‌های تقویمی روبه‌رو می‌شویم. درباره این شوک‌ها، منظور ما این نیست که بگوییم یک نمودار رسم کنیم ببینیم رشد‌های ماهانه در چه ماه‌هایی زیاد و در چه ماه‌هایی کم است و بعد بگوییم آیا در همه سال‌ها، آن ماه تکرار شده است یا خیر؟ مسأله اینجاست که در دوره‌های خاصی که به دلایلی مصارف زیاد می‌شود و چون شکل اصلی مصارف در هر است، فشار روی در هر می‌آید و از آن تراز پرداخت هر کدام از حساب‌ها یکپارچه می‌شود، یعنی معنا ندارد یک حساب سرمایه داشته باشیم که به دو قسمت تقسیم شده باشد. اما اینجا عملاً مزاد حساب جاری وجود دارد و این‌طور نیست که مثلاً مسأله شماره یک این باشد که اینقدر روی تثبیت ارزی فشار آمده که فتر آن بریده باشد و مثلاً تراز پرداخت‌ها به هم خورده باشد. با این حال، در شرایط تراز حساب تجاری مثبت، اما با تراز پرداخت‌ها زیر فشار مواجه می‌شویم، به این خاطر که مصارف یک جایی است، منابع جای دیگر و مادامی که ما به این سوال پاسخ ندیم، سیاست‌گذاری حوزة ارز از یک مسأله سیاست خارجی و امنیتی، به یک مسأله اقتصادی بدل نمی‌شود. با وجود این، بتدریج در طول دوره فعالیت دولت سیزدهم، سهم درهم تا تسویه نسبت به سپهر آن در دولت قبلاً قطعاً بیشتر شده است. یک مثال مهم آن زمستان ۱۴۰۲ است، یعنی شما حتی دسامبر را هم با آرامشی می‌گذرانید، اما وقتی با یک تقاضای فشرده‌ای در بهمن‌ماه مواجه می‌شوید که بخش مهمی از آن ترازهای تجاری حوزه چین است، می‌بینید که روی درهم فشار می‌آید.

راه‌حل این موضوع هم کارهای بیسط مثل مبارزه با شوک‌های مثبت، اما با تراز پرداخت‌ها زیر فشار مواجه می‌شوید که بخش مهمی از آن ترازهای تجاری حوزه چین است، می‌بینید که روی درهم فشار می‌آید. راه‌حل این موضوع هم کارهای بیسط مثل مبارزه با شوک‌های مثبت، اما با تراز پرداخت‌ها زیر فشار مواجه می‌شوید که بخش مهمی از آن ترازهای تجاری حوزه چین است، می‌بینید که روی درهم فشار می‌آید.

با شروع به کار دکتر فرزین در مقام ریاست بانک مرکزی، بحث ثبات اقتصادی و پیش‌بینی پذیرتر کردن اقتصاد به رویکرد اصلی سیاست‌گذار پولی تبدیل شد تا از این طریق در انتظارات منفی غلبه کرده و همراهی کارگزاران اقتصادی در اجرای موفق سیاست‌های پولی ایجاد شود. در همین راستا، بانک مرکزی تثبیت نرخ ارز را در بیش از یک‌سال گذشته

برای کشور می‌ثالی است. از این لحاظ، این دو لنگر هر دو مهم هستند و با هم داد و ستد دارند. به‌طور خاص در حوزه ارزی، مسأله ساختار بازار از قیمت به مراتب مهم‌تر است. یعنی در حالی که اساساً تأکید مقام سیاسی معمولاً روی حوزه قیمت است، آن چیزی که معنای سیاسی، سیاست خارجی، امنیتی و اقتصادی متعددی دارد، ساختار بازار است. واقعیت این است که بازار ما یک بازار دوپاره است و منابع آن به صورت یونان و یورو وجود دارد، اما مصارف آن دره می‌شود، ولی اتصال بین این دو وجود دارد و به هم قابل تبدیل هستند. اما به دلایل متعددی، این اتصال سقف دارد. یعنی وقتی در یک روز از یک عدد بیشتر بخواهد تبدیل انجام شود، نرخ کارمزد شدت بالا می‌رود و از آن سونیز نرخ کارمزد‌های بسیار بالا هم، از یک حدی بیشتر نمی‌توان انجام داد. به همین

برای کشورهای ایران، ادبیات یک ساختار دو لنگری را پیشنهاد می‌دهد. یعنی همزمان سیاست پولی فعال برای کشور می‌ثالی است. از این لحاظ، این دو لنگر هر دو مهم هستند و با هم داد و ستد دارند. به‌طور خاص در حوزه ارزی، مسأله ساختار بازار از قیمت به مراتب مهم‌تر است. یعنی در حالی که اساساً تأکید مقام سیاسی معمولاً روی حوزه قیمت است، آن چیزی که معنای سیاسی، سیاست خارجی، امنیتی و اقتصادی متعددی دارد، ساختار بازار است. واقعیت این است که بازار ما یک بازار دوپاره است و منابع آن به صورت یونان و یورو وجود دارد، اما مصارف آن دره می‌شود، ولی اتصال بین این دو وجود دارد و به هم قابل تبدیل هستند. اما به دلایل متعددی، این اتصال سقف دارد. یعنی وقتی در یک روز از یک عدد بیشتر بخواهد تبدیل انجام شود، نرخ کارمزد شدت بالا می‌رود و از آن سونیز نرخ کارمزد‌های بسیار بالا هم، از یک حدی بیشتر نمی‌توان انجام داد. به همین

مادامی شوک‌های تقویمی را حل نکنیم، سیاست‌گذاری در حوزه ارز از یک مسأله سیاست خارجی و امنیتی، به یک مسأله اقتصادی بدل نمی‌شود

دهید، مثل گوشت. نکته سوم آن بخشی که ششما می‌توانید تخصیص دهید و تخصیص دادن مؤثر است، مثل حوزه کالاهای اساسی، کجاست سوا، ذرت دامی، گندم، دارو و ... مخالفان اثر ارز ترجیحی بر قیمت اشتباه می‌کنند، به این خاطر که این سه تفکیک را در نظر نمی‌گیرند و باز در نظر نمی‌گیرند که خیلی وقت‌ها قیمت خارجی اینها در حال تغییر است، اما حتی معنای این جمله این نیست که پس ارز تثبیتی خوب است. دو رویکرد حذف وجود دارد. با دفعی انجام دهید مثل خردار ۱۴۰۱ و با یک تورم ۱۲،۵ درصدی ماهیانه مواجه شوید.

یک مدل نیز حذف تدریجی ارز ترجیحی است، یعنی حذف کردن ارز با شروع از کالاهایی که تخصیص ارز ترجیحی اثری در کاهش قیمت آن ندارد. در عین حال، حتماً حذف ارز ترجیحی باعث افزایش قیمت می‌شود، اما این دلیل نمی‌شود که این افزایش قیمت به صورت تورم ماهیانه ۱۲،۵ درصد و به شکل نوسانات خیلی شدید دربیاید. پس در واقع شما از لحظه‌ای که ارز ترجیحی را متوقف می‌کنید، باید به فکر حذف آن باشید. بانک مرکزی در حوزه حذف ارز ۲۸۵۰۰ تومانی به نظر من نقش فعالی ندارد. باید این را ایفا کند. واقعیت این است که آن تلاشی که در داخل مجلس انجام شد که یک سقف ۱۰ میلیارد دلاری برای مصارف ارز ۲۸۵۰۰ تومانی گذاشته شود، کمک مهمی به بانک مرکزی در این حوزه بود، اما دولت و این موضوع استقبال نکرد و اربزینی کرد که این سقف افزایش پیدا کند که به نظر من این گزینه کار اشتباهی بود.

اما به هر حال فارغ از این مجادلات، در حوزه ارز ترجیحی و غیره که امروز بخش اصلی

گفت‌وگوها در فضای کارشناسی ایران در این مورد است، آن مسأله دو پاره بودن بازار و موضوع تبدیل یونان به درهم، مسأله بسیار تعیین‌کننده است. در مسأله نرخ ارز، وقتی بانک مرکزی یک سال تلاش می‌کند، یک مجموعه اتفاقاتی با هم بیفتد، ولی رشد نرخ ارز در یک ماه ۱۰،۷ درصد می‌شود. آیا می‌توان با نرخ بهره این را جبران کرد؟ خیر، چون دو مشکل خواهید داشت. اولاً باید همیشه نرخ بهره را بالاتر از حداکثر افزایش ممکن در نظر بگیرید که اصلاً بازار خشک می‌شود، یعنی یک چیزی مثل مشکلات آرزانتین در سال ۲۰۱۸ رخ می‌دهد و همه چیز از بین می‌رود. یک بحث دیگر این است که بگویید بانک مرکزی یک سال است با کنترل نرخ ارز و رشد نقدینگی، انتظارات تورمی را بشدت کاهش داد. در این بخش نیز درست است که مستقیماً کار انجام نمی‌شود، اما دوباره هر چند نرخ از خواهد داشت که انتظارات تورمی را بالا خواهد کرد و چندینک شدید برای کاهش مجدد ایجاد می‌شود. پیشنهاد من این بود که یک کردید و مثبت و منفی ۱،۷ از نرخ کلوز این ماه به کلوز ماه بعدی ایجاد کنیم.

یک چیزی را یا ما یاد گرفتیم از سال ۱۴۰۲ و آن این است که اگر شما بتوانید با روشی، صف دیگر این است که در داخل مجلس انجام شد که یک سقف ۱۰ میلیارد دلاری برای مصارف ارز ۲۸۵۰۰ تومانی گذاشته شود، کمک مهمی به بانک مرکزی در این حوزه بود، اما دولت و این موضوع استقبال نکرد و اربزینی کرد که این سقف افزایش پیدا کند که به نظر من این گزینه کار اشتباهی بود.

اما به هر حال فارغ از این مجادلات، در حوزه ارز ترجیحی و غیره که امروز بخش اصلی

عکس: رگنا